№ 10. Warszawa, dnia 26 Lutego (10 Marca) 1873 roku. Rok II.

TYGODNIK PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ROLNICTWA, PRZEMYSŁU i HANDLU.

WARUNKI PRENUMERATY:

w Warszawie, rocznie rsr. 5 kop 40.—kwartalnie z odnoszeniem do domu rs. 1 k. 35.— na Prowincji, rocznie rsr. 7 k. 20,—półrocznie rsr. 3 kop. 60,—kwartalnie rsr. 1 kop. 80.

Prenumerować można we wszystkich księgarniach i kantorach pism perjodycznych.

Wydawcy **L. Redlich i A. Bachner.**
Redakcja i Ekspedycja Główna
przy ulicy Zielnéj Nr. 29.

AGENCJE GŁÓWNE:

w Petersburgu, w księgarni B. M. Wolffa,—w Wilnie, w księg. J. Zawadzkiego,—w Odessie, w ks. G. Rousseau.—w Żytomierzu, w księg. K. Budkiewicza,— w Krakowie, w ks. D. E. Friedleina,—we Lwowie, w księg. K. Wilda,—w Poznaniu, w ks. F. H. Richtera.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą po 5 kop. od wiersza lub za jego miejsce.

Do ogłoszeń mogą być dodane próby w naturze.

Wiadomości urzędowe.

(Ciąg dalszy).

h) Terminy dzierżawy źródeł solnych wyznaczają się od jednego roku do pięciu lat, według bliższego uznania zarządzających dochodami akcyznemi.

i) Licytacja zaczyna się od opłaty pudowéj, jaka była wnoszona z każdéj sekcji w poprzednim okresie jéj wydzierżawienia. Dla uniknięcia utrudzających obliczeń przy drobnych podwyżkach, za jedność do licytacji, powinien być przyjmowany tysiąc pudów soli i odpowiednio do tego licytacją zaczyna się od opłaty pudowéj (jeżeli takowa wynosiła naprzykład 1 kop.) dziesięć rubli od tysiąca pudów soli, jaka będzie wydobyta.

j) Zatwierdzanie licytacji pozostawia się zarządzającym dochodami akcyznemi na sumę nie przenoszącą 30,000 rs., odpowiednio do art. 1,872 i 1,876 cz. I t. X Zb. Praw Cyw. wyd. 1857 r.; o zatwierdzenie licytacji na wyższą sumę zarządzający dochodami akcyznemi, powinni wnosić przedstawienie do Ministerstwa Finansów.

k) Osoba, przy któréj utrzyma się sekcja, obowiązana jest nie później jak na trzeci dzień po nadlicytacji, złożyć dodatkową kaucję w takiéj ilości, aby utworzyła się kaucja, równa jednéj trzeciéj części postąpionéj na licytacji opłaty pudowéj za obowiązkową do wydobycia ilość soli. W razie niedopełnienia tego, złożona do licytacji kaucja przechodzi na rzecz skarbu, a na wypuszczenie sekcji w dzierżawę wyznacza się nowa licytacja.

l) Jeżeli przy sekcji utrzyma się osoba, która przysłała opieczętowaną deklarację i nie była obecna na licytacji, to do złożenia dodatkowéj kaucji wyznacza się termin dwutygodniowy i w razie niezłożenia kaucji w tym terminie, postępuje się na zasadzie poprzedniego punktu *k*.

ł) Kaucje osób przy których na licytacji utrzymują się sekcje, pozostają w Zarządach Akcyznych przez cały czas dzierżawy sekcji, i zwracają się dzierżawcy dopiero po upływie tego terminu, jeżeli wszystkie warunki kontraktu będą wykonane.

m) Gdyby licytacja nie doszła do skutku z powodu niestawienia się konkurentów, to na wydzierżawienie sekcji wyznacza się nowa licytacja; ale gdyby i nowa licytacja okazała się bezskuteczną, to o tem powinno być przedstawione Ministerstwu Finansów dla dalszych rozporządzeń na zasadzie przepisów.

(*Dokoń. nastąpi*).

POTRZEBA i PROJEKT USTAWY

krajowego towarzystwa ekonomicznego.

Teraźniejsza epoka odznacza się powszechnie zawiązywaniem różnych prywatnych spółek i stowarzyszeń. Wszystkie one, mniéj więcéj, ogólne dobro mają na celu. Kraj nasz, po wieloletniem wyczekiwaniu, wszedł też stanowczo na drogę realno-praktyczną, która powinna w przyszłości wyrobić mu dobrobyt stały—ową podstawę materjalnego i duchowego rozwoju społeczeństwa. Dowodzi tego najlepiéj zawiązanie u nas w ostatnich latach, kilkunastu ważnych stowarzyszeń.

Lecz aby stanowczo podnieść miejscowy dobrobyt, zdaje się, że powinniśmy jak najwięcéj zwrócić się ku ulepszeniu wszelkiéj produkcji krajowéj i starać się utorować jéj drogę do jak najobszerniejszego zbytu. Rolnictwo, przemysł i handel, a z niemi i ogólny kredyt—wymagają u nas wielkiego jeszcze postępu, który możemy otrzymać jedynie przez zawiązanie się towarzystwa, mającego na celu ciągłe zbiorowe popieranie i rozwój owych źródeł bogactwa i zamożności kraju. Towarzystwa tego rodzaju, pod różnemi nazwami (ekonomicznych, technicznych, przemysłowych, handlowych), spotykamy we wszystkich oświeconych krajach; kółko wybranych ludzi, stojących na czele takiéj powszechnéj spółki, przewodnicząc towarzystwu, rozpatruje i roztrząsa wszelkie kwestje i projekty stopniowo nasuwające się, nadaje im właściwy, najkorzystniejszy kierunek z interesami pewnych miejscowości i całego kraju.

Potrzeba i konieczność założenia u nas „towarzystwa ekonomicznego,“ nie może ulegać wątpliwości. Rozwijając rolnictwo, przemysł i handel, snadniéj oprzemy się zagranicznéj konkurencji; lecz do tego potrzeba współdziałania wszystkich. Nie można wątpić, że współdziałanie pojawi się z czasem i poprze zawiązanie i urzeczywistnienie podobnéj instytucji.

Że towarzystwo podobne miałoby wiele do czynienia u nas, dość zwrócić uwagę na takie zadania jak: Zniesienie cechów rzemieślniczych; szerzenie wykształcenia przemysłowego i technicznego; wyrobienie stałych podstaw rolnictwu, przemysłowi i handlowi; wskazywanie najkorzystniejszych zawodów dla naszéj młodzieży; rozwijanie sieci dróg żelaznych zgodnie w potrzebami przemysłu rolniczego, fabrycznego i handlu; podniesienie miejscowego górnictwa i przemysłu mechanicznego; wskazywanie środków dobywania kopalnych materjałów opałowych; pomnożenie i ułatwienie sposobów zbytu za granicę i do Cesarstwa, miejscowych wyrobów fabrycznych i

rękodzielniczych; zapewnienie pomocy dla rozwoju stowarzyszeń przemysłowych i handlowych; popieranie gospodarstwa leśnego, tak u nas zaniedbanego; uregulowanie koryta Wisły i innych rzek spławnych; wskazywanie środków najtańszéj produkcji mięsa i t. p. Oto jest mała dopiero cząstka palących kwestyj, do których możnaby dodać jeszcze bardzo wiele innych, niezbędnych dla stanowczego polepszenia dobrobytu kraju.

Przy dalszem rozwinięciu się towarzystwa takiego, może ono przyjść do własnego stałego organu prasowego i utylitarnéj bibljoteki; urządzać może odpowiednie zadaniom swym odczyty i czytelnie, specjalnemi środkami przychodzić w pomoc wszelkim objawom pracy mogącym mieć korzystny wpływ na rozwój u nas rolnictwa, przemysłu i handlu.

Co się tyczy wpływu jaki mieć może podobne towarzystwo na główny nasz gród, dość zwrócić uwagę, że jak wiadomo, obecnie Warszawa musi sama sobie wystarczać, co osiągać może jedynie przez stanowczy zwrót i energiczne rozwijanie miejscowego przemysłu i handlu; bo dziedzinę zbytu posiadamy, rozległą nader i dogodną, trzeba tylko dołożyć usilnych starań by niéj korzystać tak, jak na to pozwala nasze szczęśliwe geograficzne położenie. Prawda, ze już teraz w Warszawie widzimy znaczny postęp w téj mierze; lecz przemysł i handel wymagają nietylko uzdolnionych rąk, fachowo i praktycznie wykształconych osobistości,—ale i odpowiedniego ogólnego światła i kierunku, by nie błądzić po manowcach. Tento właśnie niezbędny kierunek, z łatwością nadać może zbiorowe „towarzystwo ekonomiczne.“ Przy odpowiednim ogólnym rozumnym i zdrowym kierunku jedynie, możemy rozbudzić przemysł i przedsiębiorczość kraju całego, a Warszawa może i powinna stać miastem przemysłowo-fabrycznem, a nie handlowem i spedycyjnem tylko. W obec ogólnego uznania korzyści projektomanji społecznéj, dorzucamy do fal jéj jeszcze jeden projekt, ustawy tyle pożądanego dla nas „towarzystwa ekonomicznego.“

Sprawa to ważna, godna usilnego poparcia i uwagi zarówno ludzi czynu jak ogółu publiczności naszéj. Ogłaszając też projekt ten poddajemy go światłéj dyskusji.

Projekt ustawy

Warszawskiego Towarzystwa Ekonomicznego

TYTUŁ I.

Cel Towarzystwa.

§ 1. Towarzystwo, mające się założyć w Warszawie, pod wyżéj wymienioną nazwą, ma na celu zjednoczenie wielu osób w celach popierania rozwoju krajowego rolnictwa, przemysłu, oraz handlu wewnętrznego i zagranicznego.

§ 2. Dla osiągnięcia tych celów towarzystwo roztrząsać będzie:

a) wszelkie kwestje, tyczące się rolnictwa, przemysłu i handlu, w ogóle;

b) drukować w wydaniach oddzielnych, kosztem towarzystwa, bądź też w pismach perjodycznych, opracowane materjały i projekty,—i

c) udzielać pomoc przedsiębierstwom przemysłowym, które uzna za pożyteczne dla kraju.

§ 3. Towarzystwo, pod względem rolniczym, przemysłowym i handlowym, znajduje się pod opieką ministerjów: Spraw wewnętrznych, Skarbu i Dóbr państwa, przez które wyjednywa u rządu zatwierdzenie swych uchwał i którym corocznie komunikuje swe sprawozdania; co do reszty podlega ogólnym prawnym przepisom.

TYTUŁ II.

Skład towarzystwa.

§ 4. Towarzystwo składa się z członków rzeczywistych i honorowych. Liczba członków może być nieograniczona.

§ 5. Członkowie założyciele mają prawo zaprosić na członków, osoby życzące sobie zostać członkami towarzystwa, zamieszkałe w Warszawie lub w innych miejscowościach. Późniejsze zaś przyjmowanie osób na członków zawisłem będzie od komitetu, który podania o przyjęcie przyjmować będzie wtedy, jeśli będą poświadczone przez jednego przynajmniéj z członków towarzystwa, przyczem kandydat ma być przez komitet balotowany.

Uwaga. Założyciele mają prawo, po zatwierdzeniu ustawy, zaprosić na członków założycieli, jeszcze kilka osób, podług ich wyboru.

§ 6. Członkowie rzeczywiści towarzystwa płacą rocznie, tytułem składki, po rs. 12. Kapitał z tąd powstały, służyć będzie na pokrycie bieżących wydatków towarzystwa.

Uwaga. O wszelkich jednorazowych wkładach i ofiarach na rzecz towarzystwa, komitet obowiązany jest zawiadamiać ogólne zebranie.

§ 7. Członkowie, zalegający w opłacie składki przez rok jeden, jeśli pomimo trzykrotnego, w ciągu dwóch miesięcy, wezwania przez awizację należnéj składki nie uiszczą, zostają wykreśleni z liczby członków.

§ 8. Zebranie ogólne wybiera na członków honorowych osoby, które albo oddały ważne przysługi rolnictwu, przemysłowi i handlowi, albo też które znacznemi ofiarami przyczyniły się do zwiększenia funduszów towarzystwa; wybór powinien być dokonany większością ⅔ głosów obecnych na zebraniu członków.

Uwaga. Członkowie honorowi zwolnieni są od płacenia składki.

§ 9. Członek czynny, jeżeli nie znając kandydata, nie chce głosować za zebraniu ogólnem, wolny jest od głosowania.

§ 10. Na współpracowników towarzystwa przyjmują się osoby, które oświadczą się z chęcią spełnienia poleceń komitetu towarzystwa i nadsyłania mu potrzebnych wiadomości.

§ 11. Osoby życzące sobie zostać współpracownikami towarzystwa, winny wnieść o to podanie do komitetu, który na następnéj sesji zdecyduje przyjęcie takowych przez głosowanie.

TYTUŁ III.

Komitet towarzystwa.

§ 12. Z liczby rzeczywistych i honorowych członków osobiście znajdujących się w Warszawie, wybiera się komitet, który w następstwie ma być podzielony na cztery wydziały a mianowicie:

Redakcyjno-administracyjny (*ogólny*); *Rolniczy*, *Przemysłowy i Handlowy.*

Pierwszy — redakcyjno-administracyjny, do którego należy: prowadzenie listy stowarzyszonych, bezpośrednie znoszenie się z członkami, udzielanie im objaśnień, jak również i innym osobom, w podaniach zaniesionych do towarzystwa,—roztrząsanie przedstawionych komitetowi i zebraniu ogólnemu kwestyj, komunikowanie takowych innym wydziałom, drukowanie i rozpowszechnianie rozpatrzonych i przyjętych przez komitet postanowień i projektów, i w ogóle cała część gospodarcza i finansowa towarzystwa.

Drugi—rolniczy, dla rozpatrywania kwestyj rolniczych, chodowli bydła, rybołówstwa i w ogóle wszystkiego co dotyczy rolnictwa.

Trzeci—przemysłowy, rozpatrujący kwestje tyczące się przemysłu rzemieślniczego, fabrycznego i górniczego.

Czwarty—handlowy, do którego należy roztrząsanie i opracowanie projektów tyczących się handlu wewnętrznego i zagranicznego.

Uwaga. Rozdział lub zjednoczenie wydziałów towarzystwa, zależeć będzie od zebrania ogólnego.

§ 13. Komitet towarzystwa składa się z prezesa, czterech wice-prezesów zawiadujących wydziałami i z członków tychże wydziałów, najmniéj po trzech z każdego wydziału; prócz tego z dwóch sekretarzy, z których starszy, jako referent, zawiaduje wszystkiemi interesami towarzystwa i przedstawia takowe komitetowi i zebraniu ogólnemu.

§ 14. Prezes, wice-prezesi i członkowie komitetu wybierani będą co rok.

§ 15. Wybór prezesa odbywa się na zebraniu ogólnem przez głosowanie. W tenże sposób wybierani będą wice-prezesi oraz członkowie wydziałów.

§ 16. Komitet wybiera sekretarzy z członków czynnych na przedstawienie prezesa. Se-

kretarze ci pobierać mają płacę, stosownie do postanowienia komitetu.

§ 17. Komitet mieć będzie pieczęć z napisem: „Warszawskie towarzystwo ekonomiczne.“

§ 18. Komitet i wydziały odbywają posiedzenia co tydzień. Wydziały mają prawo odbywać sesje oddzielnie w miarę potrzeby; protokóły zaś tych sesyj mają być przedstawiane na posiedzeniu komitetu. Ażeby postanowienie komitetu stało się obowiązującem, potrzeba obecności przynajmniéj połowy członków do jego składu należących i uchwały zapadłéj większością głosów.

§ 19. Komitet zawiaduje interesami towarzystwa i czuwa nad wykonianiem ustawy.

§ 20. Komitet zawiaduje tak częścią gospodarczą jako i finansową towarzystwa, stosownie do przepisów ustawy.

§ 21. Komitet wybierze za organ towarzystwa jedno, z istniejących w Warszawie, pism perjodycznych. Z czasem, po zwiększeniu się środków, komitet może wydawać oddzielne pismo albo gazetę, podług uchwalonego na zebraniu ogólnem programu i wyjednaniu na to zezwolenia u właściwéj władzy.

§ 22. Komitet obowiązany będzie w miarę środków urządzać, własnem staraniem, wystawy rolnicze i przemysłowe, z prawem przyznawania, na swój koszt, medali, podziękowań na piśmie i nagród. Obowiązany będzie również urządzać odczyty publiczne.

§ 23. Komitet będzie miał osobny lokal położony, o ile można, w środku miasta, dla posiedzeń i odczytów, w którym znajdywać się będą wszelkie gospodarskie ruchomości i usługa. Po zwiększeniu się środków, komitet urządzi czytelnię i bibljotekę z dzieł tyczących się rolnictwa, przemysłu i handlu.

§ 24. Prezes przedstawiać będzie wnioski i sprawy bieżące, tak na posiedzeniach komitetu, jak również i na zebraniu ogólnem i czuwać nad ich przebiegiem. Mieć będzie prawo zawieszać rozprawy i zamykać posiedzenie w razie przekroczenia przepisów porządkowych.

§ 25. Na posiedzeniach komitetu i ogólnego zebrania wszelkie odczyty, rozprawy i przedstawienia, nie mające związku z rolnictwem przemysłem i handlem, stanowczo będą wzbronione, a prezydujący i komitet obowiązani będą przestrzegać zachowania tego przepisu.

§ 26. Członkowie towarzystwa chcący przedstawić na zebraniu ogólnem, jakikolwiek wniosek, winni o tém zawiadomić prezydującego przed otwarciem posiedzenia, a prezydujący, wybrawszy na to stosowny czas, dopuści ich do głosu. Służyć mu wtedy będzie prawo nadawania lub odejmowania głosów.

TYTUŁ IV.

Filje.

§ 27. Towarzystwu służyć będzie prawo ustanawiać filje na prowincji, w miastach w których zamieszkiwać będzie przynajmniéj 10 członków towarzystwa. Ustawa towarzystwa obowiązywać będzie we wszystkiem i zakładane filje; szczegółowe zaś rozporządzenia tyczące się tych ostatnich, wydawane będą przez komitet.

§ 28. Komitet towarzystwa komunikuje filjom, według potrzeby, złożone mu prace, wiadomości i projekty, a to dla rozpatrzenia i stosownéj opinji z ich strony; prócz tego materjały takie komunikuje członkom towarzystwa, specjalnie obznajmionym z przedmiotami w nich zawartemi. Po otrzymaniu żądanych objaśnień i opinij, komitet nadaje tym pracom poparcie lub tąkowe odrzuca.

Uwaga. Członek towarzystwa, który zakomunikuje komitetowi swój projekt, ma być wezwanym na posiedzenie, na którem tenże projekt rozbieranym będzie, a to w celu przedstawienia dopełniających objaśnień i rozwinięcia swéj myśli.

§ 29. Prezes filji ma takież same prawa i obowiązki względem filji, jakie ma prezes towarzystwa względem tegoż.

§ 30. Prezes filji ostatecznie zatwierdza opinje w kwestjach odnoszących się do jego filji i takowe wraz z przedstawieniami komunikuje komitetowi, stosownie do § 32.

§ 31. Prezes filji obowiązany przedstawiać do opinji filij, wszystkie nadsyłane prace i projekty; o działalności zaś takowéj komunikuje sprawozdania komitetowi, dla wiadomości towarzystwa.

§ 32. Wnioski przyjęte przez filje, a wymagające rozpatrzenia, przedstawione są komitetowi przez prezesa. Komitet zaś postanawia, o ile takowe mogą być wprowadzone w wykonanie i zawiadamia o tém filję.

TYTUŁ V.

Zebranie ogólne.

§ 33. Zebrania ogólne członków towarzystwa czynnych i honorowych, mają być zwyczajne i nadzwyczajne.

§ 34. Zwyczajne zebrania mają miejsce dwa razy na rok t. j. w maju i grudniu. Nadzwyczajne zgromadzają się tylko w miarę uznania konieczności przez komitet towarzystwa.

§ 35. O każdem zebraniu ogólnem, komitet obowiązany jest wcześnie zawiadomić zarząd policji miejscowéj. Toż samo obowiązuje prezesa filji.

§ 36. Zebrania ogólne zagaja prezes komitetu, który jest zarazem prezesem zebrania ogólnego. W razie jego nieobecności, zastępuje go jeden z wice-prezesów wybrany przez zebranie.

§ 37. Atrybucje zebrania ogólnego są: a) wybór prezesa, wice-prezesów i członków komitetu; b) przejrzenie listy członków towarzystwa i wykreślenie z tejże listy takich osób, o wykreślenie których zrobione będzie podanie do komitetu podpisane najmniéj przez dwudziestu członków; c) rozpatrzenie sprawozdania komitetu i sposobów jakiemi przez tenże załatwionemi i urzeczywistnionemi zostały niektóre projekty; d) roztrząsanie projektów których wprowadzenie w wykonanie wymaga zatwierdzenia rządu; e) rozbiór finansowego sprawozdania tyczącego się komitetu; f) zatwierdzenie budżetu przychodu i rozchodu towarzystwa na rok następny, przyczem oznacza się rozmiar wynagrodzenia osób, mających współudział w pracach towarzystwa i g) wybór komisji rewizyjnéj z trzech członków nie należących do komitetu, dla sprawdzenia rachunków sprawozdania finansowego, które były rozbierane na zebraniu ogólném.

§ 38. Szczegółowe, podług ustanowionych przez komitet wzorów, sprawozdanie z czynności tego ostatniego zakomunikowane ma być członkom przez pisma publiczne, na sześć tygodni przed zwołaniem zebrania ogólnego.

§ 39. Wszelkie sprawy przedstawione ogólnemu zebraniu, prócz wymienionych w § 44, decydują się prostą większością głosów przez głosowanie tajne. Zebranie ogólne uważa się za otwarte, jeśli na takowe przybyło najmniéj 50 członków towarzystwa nie licząc komitetu.

§ 40. Protokół każdego zebrania ogólnego ogłasza się w pismach publicznych i przesyła się w osobnych odbitkach członkom towarzystwa.

TYTUŁ VI.

Fundusze towarzystwa.

§ 41. Fundusze towarzystwa składają: a) dobrowolne ofiary ze strony członków towarzystwa i b) roczne składki od czynnych członków.

§ 42. Z ofiar na rzecz towarzystwa tworzy się fundusz żelazny, od którego tylko procenty wydatkują się, z zachowaniem warunków zastrzeżonych przez ofiarodawców.

Uwaga. Fundusze powstałe ze sprzedaży dzieł wydanych przez towarzystwo, wchodzą w kapitał obrotowy.

§ 43. Wszelkie fundusze towarzystwa znajdują się pod bezpośrednim zawiadywaniem komitetu, który wybiera kasjera z pomiędzy swoich członków. Rachunki i książki prowadzone są podług przepisów buchalteryjnych. Sumy i dokumenty poświadczane są co miesiąc przez komitet. Zbywające od rachunków sumy, wnoszone są na rachunek bieżący do jakiego banku, albo też składane są na procent do jednéj z instytucyj kredytowych.

§ 44. Czas trwania towarzystwa nie ogranicza się. Zwinięcie towarzystwa lub też zmiany w ustawie nie mogą inaczéj nastąpić, jak na zgodą ¾ członków towarzystwa, tak osobiście obecnych, jak i nadsyłających swe

głosy. Dla tego też powody zwinięcia towarzystwa lub zmiany ustawy, winny być szczegółowo objaśnione i objaśnienie to winno być przesłane wszystkim członkom towarzystwa, na cztery miesiące przed tym zebraniem, na którém rozwiązanie się towarzystwa ma być zdecydowane.

E. R. Ł.

Handel Rygi w r. 1872.

Do portu ryzkiego, do którego rejonu należy znaczna część Guberni litewskich i Kurlandji, wedle ostatnich statystycznych wykazów, w ciągu roku 1872 zawinęło 2252 okrętów. Z liczby téj z portów zagranicznych przybyło 2034, z portów zaś wewnętrznych 218. Wypłynęło na morze 2264 okręty. W roku poprzedzającym 1871 przybyło okr. 2619 wypłynęło 2634.

W 1872 z portu ryzkiego wywieziono towarów za rs. 27,293,831, o 14,224,352 rs. mniéj niż w r. 1871. Przyczyną tak znacznéj różnicy było przeważnie to, że główne artykuły tamecznego handlu wywozowego— len i zboże, były w ciągu r. 1872 dowiezione w bardzo małéj stosunkowo ilości. W r. tym lnu dowieziono 162,476 berkowców, 147,210 berk. mniéj wporównamu z dowozem r. 1871. Konopi w 1872 roku wywieziono 133,405 berk. o 5,511 berk. mniéj niż w r 1871. Siemienia lnianego do siewu, wywieziono w 1872 r. 183,734 beczek, o 2052 beczek więcéj w porównaniu z 1871 r. Siemienia lnianego na oléj wywieziono w 1872 r. 185,241 czetw., o 45,605 czetw. więcéj niż w r. 1871. Siemienia konopnego wywieziono 48,371 czetw., o 28.275 więcéj wporównaniu z 1871. Tytoniu w liściach wywieziono 7,786 berk., o 1,029 kerk. więcéj niż w 1871 r. Żyta wywieziono 105,421 czetw., o 101,354 czetw. mniéj niż w r. 1871. Jęczmienia wywieziono 42,154 czetw. o 93,923 czetw. mniéj niż w r. 1871. Owsa wywieziono 238,865 czetw., o 1,632,546 czetw. mniéj niż w poprzednim roku. O oleju konopnym nie było wzmianki dla tego, że jego ceny na samem miejscu produkcji, były nadzwyczaj wysokie. Za to zaczęły na rynku ryzkim otwierać sobie drogę: pszenica, któréj wywieziono 7,000 czetw. i gryka, któréj wywieziono 5,111 czetw. Drzewa wywieziono za 5,348,631 rs., o 1,067,960 rs. więcéj niż w r. 1871.

Przywóz towarów w r. 1872 ogółem wynosił rs. 21,338,715, w 1871 r. 18,350,514, czyli o 2,988,201 rs. więcej. Sledzi norwezkich przywieziono przed brakowaniem 144,696 beczek, o 92,008 beczek więcéj niż w r. 1871; po brakowaniu 121,600 beczek, o 78,246 beczek więcéj niż w r. 1871. Soli przywieziono 14,031 łasztów, o 652 łaszty mniéj niż w 1871 roku.

USTAWA
o przemyśle i rzemiosłach.

Streszczając w dalszym ciągu projekt Ustawy o przemyśle i rzemiosłach, podajemy przepisy tyczące się utrzymania zakładów przemysłowych:

Właściciele zakładów przemysłowych powinni starać się o to, aby życie i zdrowie robotnika nie były na szwank narażone. Tym celem machiny parowe i inne motory, prócz zachowania przepisów tyczących się kotłów parowych, powinny być ogrodzone barjerami. Transmisje, otwory, luki, kotły, i kadzie, umieszczone na równi z podłogą lub w podłodze, powinny być ogrodzone lub przykryte; wszystkie wystające części machin jak: koła rozpędowe, cewki, koła zębate i t. p. powinny być także przykryte lub ogrodzone kratkami lub pudłami metalowemi, albo drewnianemi. Przekładanie pasów transmisyjnych, powinno odbywać się nie rękami, ale stosownemi przyrządami dźwigniowemi. Miejsca pomiędzy warsztatami lub machinami, pomiędzy któremi robotnicy przechodzić muszą, powinny mieć najmniéj łokieć szerokości, a przejścia węższe powinny być zagrodzone kratami. Obmiatanie, czyszczenie i reparacje machin, tylko w czasie nieczynności tychże mogą być dopełniane. Właściciele obowiązani dopilnować ażeby robotnicy byli objaśnieni o sposobach obchodzenia się z machinami i o niebezpieczeństwach, na jakie mogą być narażeni, a nadto aby o puszczaniu machin w ruch, dawany był sygnał dzwonkiem lub gwizdawką. Nadto w warsztatach, w miejscach widocznych, powinny być zamieszczone przepisy o środkach ostrożności, jakie zachować należy przy obchodzeniu się z machinami, z ogniem lub szkodliwemi materjałami chemicznemi. Warsztaty powinny być widne, dostatecznie wysokie, obszerne i zaopatrzone dla względów wentylacyjnych w lufciki, kominy, piece, przewiewy, lufty lub wentylatory mechaniczne. Woda czysta i świeża do picia, powinna być zawsze w warsztatach lub pobliżu onych. Wychodki czyste także być powinny W zakładach gdzie dokonywają się operacje chemiczne drogą mokrą, jako to w fabrykach wyrobów chemicznych, farbiarniach, blechowniach, papierniach, garbarniach i t. p. wszelkie nieczystości powinny być wywożone w miejscowości wskazane przez policję, i nie mogą być wypuszczane do rzek lub kanałów. W zakładach gdzie robotnicy mają mieszkania, takowe powinny być dostatecznie przestronne, suche, ciepłe, przewiewne i w porządku utrzymane, oddzielne dla mężczyzn i oddzielne dla kobiet. Baczenie o zdrowie robotnika należy do właściciela; lekarze powinni być stali fabryczni, a gdzie fabryki mniejsze, przynajmniéj co pewien czas przyzywani. Niedozwolonem będzie przyjmować do fabryk małoletnich obojga płci, nie mających 12 lat skończonych. Ci co już liczą od 12 do 16 lat, mogą pracować tylko 12 godzin na dobę, strącając z tego 2 godzin na jedzenie i odpoczynek. Roboty wykonywane między 8-mą wieczorem a 5-ą rano, liczą się jako roboty nocne, i małoletni od 12 do 16 lat, tylko przez 6 godzin nocnych mogą pracować. Ci zaś którzy pracują we dnie, nie mogą pod żadnym pozorem pracować w nocy, i przeciwnie pracujący w nocy, dzień cały powinni mieć wolny. Umysłowem wykształceniem, także mają zająć się pryncypałowie; przy fabrykach mogą być urządzane szkoły, a gdzie niewiele robotników małoletnich, to ci do najbliższéj szkoły posyłani być winni. Jeżeli przy wykonywaniu jakiéj roboty, robotnik ulegnie kalectwu nie z swojéj winy, ale z powodu niedbałości właściciela, niezachowania przez tegoż danych instrukcyj i t. d., w takim razie ma prawo do wynagrodzenia ze strony właściciela, za czas przez który nie mógł pracować; jeżeliby umarł z kalectwa, właściciel obowiązany go pochować, oprócz opłaty kosztów leczenia. Jeżeliby robotnik w skutek kalectwa stał się niezdolnym do pracy, właściciel dać mu będzie obowiązany dożywotnie utrzymanie, a po jego śmierci żonie i dzieciom, aż do ich pełnoletności. Stopę wynagrodzenia oznaczy sąd. Rozumie się jeżeli jaki wypadek nieszczęśliwy powstał z winy samego robotnika, właściciel nie jest za to odpowiedzialnym.

ROZMAITOŚCI

Nowe kassy ogniotrwałe. Mechanik berliński nazwiskiem A. Garan, wynalazł nową kasę ogniotrwałą własnego systemu, którą nie wypełnia popiołem, lecz masą przez siebie wynalezioną. Również do otwierania téj kasy, zupełnie niepotrzebnym jest klucz, i tylko znać trzeba tajemnicę jéj otworzenia, która może być dowolnie przez posiadacza zmieniana. Kasa ta tymczasowo dla braku miejsca u biednego wynalazcy, jest do obejrzenia przez każdego w godzinach biurowych w domu bankierskim Józefa Abrameryka Mark, Grafenstrasse Nr. 53. Pan Garan Arymor otrzymał zaproszenie z Wiednia, do wystawienia swojego wynalazku na Wystawie r. 1873.

Kit do marmuru i alabastru, otrzymuje się biorąc 12 części cementu portlandzkiego, 6 części wapna gaszonego, 6 części bardzo drobnego piasku, 1 część kredy i rozrabiając to wszystko szkłem wodnem na gęste ciasto. Dla zlepienia części potłuczonych przedmiotu ogrzewać niepotrzeba. Po upływie 24 godzin kit taki, twardnieje bardzo, staje

się wytrzymalszym od samego marmuru, a miejsca zlepienia trudno nawet dopatrzeć.

Atrament papierowy. Prof. Böttger przedstawił Towarzystwu fizycznemu w Frankfurcie n. M., nowy produkt atramentowy w niezwykłéj formie, mogący w pewnych wypadkach np. w czasie podróży, być bardzo dogodnym i użytecznym. Atrament ten, stanowią małe kawałki bibuły nalepione jedne na drugie, a napuszczone prawdopodobnie czarną aniliną. Zwilżywny nieco wodą oddarty jeden kawałek takiéj bibuły, wielkości cela kwadr. otrzymujemy bardzo czarny płyn, którym z łatwością pisać można.

Koléj żelazna Przemyśl-Łupków czyli t. zw. pierwsza węgiersko-galicyjska ma ogółem 19 mil długości i 15 stacyj i przystanków, a mianowicie *Przemyśl*, Hermanowice, Niżankowice, Dobromil, *Chyrów* (stacja łączna kolei żelaznéj Dniestru czyli przemysko stanisławowskiéj), Krościenko, Ustrzyki, Olszanica, Łukawica-Lisko, Załuż, Zagórz, Mokre, Szczawne, Komańcza i *Łupków* (na granicy węgierskiéj).

Garbarstwo i handel skór w Ks. poznańskiem i Galicji: W Ks. poznańskim znajduje się 138 kupców skór i 78 właścicieli garbarń tak biało jak i czerwonoskórników. W Galicji istnieje 390 garbarń i 402, handlów skór. Z téj ostatniéj prowincji wywieziono w 1871 roku 23 872 skór, przywieziono zaś 15.748; wyrobienie skór kosztowało 1.200.000 guld. czyli około 800.000 tal., którato suma mogłaby pozostać w Galicji, gdyby kraj posiadał stosowne warsztaty i uzdolnionych ludzi fachowych.

Do Libawy w ciągu r. 1872 przywieziono towarów za $1\frac{1}{3}$ miljona rs. a wywieziono za 2 milj. rs.; okrętów przybyło 367, odpłynęło 354.

Do Windawy, w r. 1872 zawinęło okrętów 542 odpłynęło 402; wywóz za granicę wynosił 910.000 rs. przywóz zaś 116.000 rs.

PRZEGLĄD POLITYCZNO-FINANSOWY.

Warszawa, 9 marca.

Rząd francuzki przedłożył do zatwierdzenia Zgromadzeniu narodowemu traktaty handlowe zawarte z Anglją i Belgją obejmujące znaczne podwyższenie cła wchodowego ze strony Francji. W przekonaniu, że zmiana polityki handlowéj zdoła zaradzić koniecznościom finansowym Francji, zaraz po objęciu rządów kraju rozpoczął rokowania najprzód z Anglją, o zmodyfikowanie warunków traktatów handlowych zawartych z państwami sąsiedniemi przez poprzedni rząd cesarski. Anglja bez wielkich trudności zgodziła się na zmiany taryfy przez Prezydenta rzeczypospolitéj proponowane. Belgja długo się opierała. Obydwa rządy ustępując naleganiom Francji uczyniły to w przekonaniu, iż tym sposobem przyjdą pomoc finansowym kłopotom p. Thiersa, oraz dla dania narodowi francuzkiemu dowodu życzliwości. Wzmiankowane bowiem traktaty niewiele zapewniają im samym korzyści, które raczéj są po stronie Francji jeżeli, co jeszcze pytanie, zapatrywanie p. Thiersa w materjach handlowych jest racjonalnem.

W każdym razie Prezydent rzeczypospolitéj w kwestji traktatów handlowych, angielskiego i belgijskiego, postawił na swojem i może być zadowolonym. Ale na tém nie koniec. Idzie teraz o to, ażeby inne państwa, z któremi Francja takie same ma traktaty handlowe jak z Angją i Belgją, zechciały pójść za przykładem tych dwóch państw i również zgodzić się na zmodyfikowanie takowych w duchu polityki dzisiéjszéj handlowéj p. Thiersa. Wtedy dopiero gdy i reszta tych państw poznosi dawne a pozawiera nowe traktaty, p. Thiers system swój w zupełności będzie mógł zastosować. Zanim zaś to nastąpi, korzyści fiskalne spodziewane ze zmodykowania dwóch traktatów handlowych pozostaną iluzorycznemi. P. Thiers jak to w motywach załączonych do traktatów teraz zgromadzeniu przedłożonych oświadcza, spodziewa się, że przykład Anglji i Belgji przez inne państwa naśladowany będzie, ale ziszczenie się téj nadziei, co najmniéj jest bardzo wątpliwem. Nie mówiąc już o Niemczech, które już wielokrotnie oświadczyły, iż nie mają bynajmnéj chęci zrzeczenia się korzyści jakie im traktat handlowy za rządów cesarskich zawarty zabezpiecza, ani Austrja, Węgry, ani Włochy i Szwajcarja, nie okazują zbytniéj skłonności do uczynienia zadosyć życzeniom Prezydenta rzeczypospolitéj. Zapatrywanie rządu rzymskiego na tę kwestję objawi się zresztą niebawem, przybył już bowiem do stolicy włoch p. Ozenne, celem zawiązania negocjacyj. Układy jak za początek idą dosyć tępo i nic dotąd przewidywać nie pozwala, aby pomyślniejszy wziąść mogły obrót, lubo wysłannik francuzki zręcznym jest negocjatorem, jak tego dowiódł zarówno w Londynie jak i w Brukseli.

Polityka handlowa p. Thiers, w saméj nawet Francji nie znajduje bezwzględnego uznania. Istnieje tam wprawdzie silne stronnictwo protekcjonistów, które naturalnie z niéj jest zadowolonem, ale ogromna większość ludzi oświeconych sprzyja zasadzie wolnego handlu i nietylko nie pochwala dzisiejszego systemu, ale owszem przewiduje najgorsze z niego następstwa. Do tych przeciwników należą najpierwsi ekonomiści francuzcy. Z tem wszystkiem ogólna sytuacja polityczna i układ stronnictw w Zgromadzeniu narodowem, jest dziś tego rodzaju, iż przedłożone mu traktaty handlowe, bez wielkich trudności, zyskają sankcją i staną się prawomocnemi.

Parlament angielski ukończył właśnie rozprawy nad budżetem ministerstwa wojny i marynarki. Na armję lądową przeznaczono takie same fundusze co w r. z., na marynarkę natomiast sumę cokolwiek wyższą z powodu objawiającéj się konieczności powiększenia liczby wojsk morskich. Powiększenie to jednak jest wcale niewielkiem, a fakt pozostawienia armji lądowéj na zeszłorocznéj stopie świadczyć się zdaje, że Anglja odmiennie od innych państw zapatrując się na sytuację polityczną, nie uznaje konieczności zwiększenia przygotowań wojennych.

W Austrji przeciwnie, budżet wojenny z r. na r. wzrasta. Zaledwo w r.z. z wielkim trudem, bo dopiero po przełamaniu zaciętéj opozycji stronnictwa wierno-konstytucyjnego, uzyskał fmp. Kuhn, kilkanaście miljonów złr. na powiększenie stanu liczebnego piechoty na stopie pokojowéj, gdy na teraźniejszéj sesji delegacji wspólnéj, znów wystąpić ma z żądaniem podwyżki 10 mil. złr. Tym razem fundusz ten nie na wojsko lądowe, lecz na flotę ma być użyty, na jedno to atoli wychodzi. Faktem pozostaje niezaprzeczonym, że budżet wojny bezustannie wzrasta i że temu wzrostowi trudno przewidzieć końca. W kraju obciążonym do tego stopnia podatkami jak Austrja, a którego finanse dalekie są jeszcze od jakiegokolwiek stałego uregulowania, dziwić się nie można, że perspektywa nowego podwyższenia podatków na armję, budzi niezadowolenie i obawy. Jest tedy do przewidzenia, że projekty rządowe w delegacji tegorocznéj, na nie mniejszą jak w zeszłorocznéj napotkają opozycję.

Banki nasze prowincjonalne, w nowszych założone czasach, przedstawiają w ogóle pomyślny rozwój i ożywienie obrotów niemałe. Między innemi godne są uwagi banki handlowe w Łodzi i Libawie, dwóch ogniskach, z których w pierwszem wysoko rozwinięty przemysł, w drugiem wyborne położenie i port handlowy—stanowić będą zawsze szerokie pole dla rozległych operacyj handlowych. *Bank handlowy łodzki* (z kapitałem zakładowym 800,000 rs.), ma jak wiadomo głównie na celu skup weksli, którego wzrastające rozmiary wybitnie uwydatniają się w szeregu ogólnych operacyj banku; 1 stycznia skup ten wynosił już 677,000 rs., a 1 lutego 698,000 rs. Zaliczki natomiast na zastaw papierów publicznych nie dochodziły i 1000 rs. zarówno na początku stycznia jak lutego. Portfel weksli zagranicznych, z 8000 wzrósł do 22,000; rachunek korespondentów dłużników z 68,000 do 136,000. Z wkładów na rachunki bieżące, wkładów warunkowych i terminowych bank wypłacił 46,000, skutkiem czego cyfra ich zmniejszyła się z 147,000 na 101,000. Rachunki bieżące korespondentów wierzycieli podniosły się 39,000 do 50,000

rachunki zaś wierzycieli różnych z 21,000—43,000 rs.—Bilanse *Banku handlowego libawskiego* (kap. zakł. 500,000 rs.) wykazują również ciągłe postępy w operacjach tego kredytowego zakładu. Skup 1 lutego przedstawiał cyfrę 104,000 rs. zamiast 84,000 rs. w d. 1 stycznia r. b.; zaliczki na zastaw papierów bublicznych powiększyły się z 35,000—60,000 rs.; zaliczki na zastaw towarów podobnież z 76,000 na 96,000; ogółem trzy te operacje przedstawiają zwiększenie 65,000 rs. Za to portfel weksli zagranicznych uszczuplił się o 26,000, zeszedłszy z 45,000—19,000 rs.; rachunki korespondentów dłużników podobnież zmniejszyły się o 34,000 z 852,000 na 224,000. W pasywach bilansu: dług filji Banku państwa zmniejszony, wkłady na rachunki bieżące bez zmiany, wkłady terminowe zwiększyły się o 4,000, rachunek korespondentów wierzycieli zszedł z 6,000 do 2,000 rs. Jasną jest rzeczą że dla rozszerzenia powyższego, głównych swych operacyj, bank musiał zmniejszyć obroty w innych i uciec się do swych aktywów kasowych. Gotówka też kasy 1 lutego w porównaniu z 1 stycznia zmniejszyła się o 39,000 z 43,000 na 4,000. Rachunek bieżący w filji Banku państwa z 10,000 podniósł się do 17,000. Dochód za styczeń wynosił 3000.

Giełda *petersburska* w ostatnim tygodniu przedstawiała większe nieco ożywienie, które odbiło się zwłaszcza na kursach papierów rządowych. Akcje bankowe natomiast prawie bez popytu. Peters. B. dyskotowego po rs. 362, Międzynarodowego po rs. 217 i 142; B. h. warsz. po rs. 358, B. dyskont. warsz. nowéj emisji po rs. 125, B. h. odeskiego po rs. 358. Obligi towarzystw kredytowych miejskich mocno też trzymały, podobnież akcje ubezpieczeń.

W *Wiedniu* w ostatnich tygodniach masy efektów dostarczonych przez banki tameczne dochodziły kolosalnych cyfer, co rozumie się nie zostawało bez wpływu na kursy a zwłaszcza na report. Akcje towarzystw budowlanych, których liczba ostatnio wzrosła w Austrji a zwłaszcza w Wiedniu nadzwyczaj, przedstawiają ciągle wielką chwiejność w kursach, w obrotach ożywienie wielkie.

Usposobienie zwyżkowe, które giełdą wiedeńską zawładnęło, słabo w pierwszych dniach ubiegłego tygodnia się rozwijające, z większem ożywieniem wystąpiło po urzędowém potwierdzeniu wiadomości o superdywidendzie na akcjach kredytowych, które na flor. 22 oznaczoną została przy przekazaniu z zysków sumy 600,000 fl. na kapitał rezerwowy. Dywidenda ta łącznie z poprzednio wykazaną stanowi blisko 19% rocznie. Zadowolenie z jakiem tak świetny rezultat przez giełdę przyjęty został, odbiło się zaraz na kursie tych akcyj, które z 339 na 343 postąpiły. Animowana tém powodzeniem spekulacja, postępowała w tym kierunku przy innych walorach a szczególnie rzuciła się na akcje głównego Towarzystwa austrjackiego budowlanego, które w tym dniu o 9 do 11 guld. podskoczyły. Ruch ten zniżkowy na końcu tygodnia osłabł, skukiem zmniejszającego się przypływu gotówki, która przed nadmiar porobionych spekulacyj podrożała.

Również i na giełdzie *berlińskiéj*, też same objawy i przyczyny wywołały prawie jednakowy ruch w interesach. Tak jak w Wiedniu i tu, wiadomość o ustanowieniu tak wysokiéj dywidendy przez Zakład austrjacki kredytowy, podniosła nastrój ogólnych obrotów i sprowadziła zwyżkę kursową papierów akcyjnych i lokacyjnych. Zaszkodził tu dalszemu rozwojowi tego ruchu, brak płynnéj gotówki która się gromadzi na zaspokojenie blisko 140 miljonów kontrybucji francuzkiéj, w dostarczeniu których prawie wszystkie główne rynki pieniężne państwa niemieckiego są zaangażowane. Chociaż sumy te przez spłatę rządowi nazad wrócą, momentalnie jednak przy tak ogromnéj liczbie przedsiębierstw, i coraz nowo się tworzących towarzystw, stan ten finansów prywatnych silną na giełdowe stosunki wywierać musi reakcję. Jakkolwiek utrudnione takie położenie giełdę berlińską paraliżować musiało wykazuje jednakże nadzwyczajną jéj żywotność okoliczność ta, że właśnie w tych dniach wprowadzone zostały 3 nowo kreowane instytucje jakiemi są: Berlińsko-hamburski bank, Alzacka kompanja górnicza i Towarzystwo transportowe, których akcje przy żwawym popycie i przy codziennych podskokach kursowych, wnet rozbrane zostały.

Na giełdzie *naszéj* sytuacja co do normowania kursów weksli zagranicznych, nie zmieniła się—tendencja podwyższenia takowych przez cały tydzień upłyniony przebijała się w fluktuacjach codziennych. Utrzymanie wysokich kursów usprawiedliwione było także przez nadmiar zapotrzebowań, który najwięcéj dotknął weksle pruskie. Kurs ich postąpił o $\frac{1}{3}$% z 108,75 (120$\frac{5}{6}$) na 109,05 (121$\frac{1}{6}$) za niemi Londyn z 7,30 poszedł na 7,31, Paryż na 87,45 (583) w żądaniu, Wiedeń na 99,75 (110$\frac{5}{6}$), krótki na 111$\frac{5}{6}$.

Papiery nasze publiczne w żwawych poruszały się obrotach tak kasowych jak i dostawowych. Tranzakcje z ożywieniem prowadzone, wywołały podwyższenie się kursów oddawna niepraktykowane na naszéj giełdzie. Różnice zwyżkowe dochodziły do $\frac{1}{2}$ i $\frac{2}{3}$% szczególnie na Listach zastawnych 4% 2 Serji i 5% które z 93,40—93,10 podniosły się na 93,95—93,65 i na Listach zastawnych m. Warszawy które z 89,40—89,10 stanęły na 90,05—89,70. Listy zastawne 4% 1 serji zamknęły z podwyżką 35 kop. na 94,95—94,65. Listy likwidacyjne wykazują ubytek zeszedłszy z 79,25—78,95 na 79,10—78,80. Nowe Listy zastawne miasta Łodzi mają amatorów po kursie 83, brak jednakże podaży niżéj 84.

Akcje kolei żelaznych, i banków prywatnyzh w zaniedbaniu również i pożyczki premjowe 1 i 2 emisji, które na giełdach w Petersburgu i Berlinie, w wielkim są popycie. Kurs ich stosownie do notowań zagranicznych podniósł się na 154 i 155 w zaofiarowaniu—tranzakcyj jednakże, mimo losowania w bieżącym tygodniu odbyć się mającego, nie wywołał.

KORESPONDENCJE I SPRAWOZDANIA.

Warszawa, *9 marca*. (*Sprawozdanie tygodniowe o zbożu i produktach*). Powietrze zmienne, naprzemian błoto i sucho; śnieg pruszy od czasu do czasu lecz przy stosunkowo wysokiéj temperaturze, utrzymać się nie jest w stanie; w ostatnich dniach tygodnia pogodniéj. Rzeki nasze w obec tak łagodnéj zimy, gotowe do żeglugi; na Wiśle też w tych dniach rozpoczyna się ruch parowców towarowych a potém i osobowych.

Podobnie jak u nas—w Austrji, w Niemczech i Francji, wyczerpujące się u producentów zapasy zboża, a zwłaszcza pszenicy, wywołują silnie usposobienie rynków a w cenach dążność do zwyżki; w Anglji tylko obfitsze dowozy nieco przeciwdziałają temu.

Według ostatnich wiadomości z Gdańska, dowozy pszenicy na plac tameczny w ogóle są szczupłe, a ceny stałe, handel terminowy bez obrotów; w życie usposobienie mocne, w handlu na dostawę cisza; groch bez obrotów.

Targ nasz zeszłotygodniowy, przedstawiał w ogóle znaczne ożywienie, szczególniéj w życie i owsie. *Pszenicy* koleją nie dowieziono, na targu było do 1500 korcy; z powodu braku wiatru i powstrzymanéj wysyłki za granicę, popyt na ziarno to był niewielki płacono nieco niżéj za wyborową, korzec 242 funt. po rs. 9.40—9.50, za średnią rs. 8.40—9.30, za ordynarną i smolną rs. 7—7.75. *Żyta* z powodu dróg popsutych dowieziono niewiele, koleją około 4000, na targ do 2000 korcy, popyt był ożywiony; pomimo że ceny za granicą nie podniosły się i były dość niskie, u nas ceny żyta podskoczyły, głównie z powodu przybycia tu kilku kupców i młynarzy zagranicznych, z zamiarem znacznych zakupów; płacono korzec 232 funt. po rs. 5—5.45 stosownie do gatunku. *Jęczmienia* dowóz kolejami ok. 2000, na targ do 150 korcy, popyt słaby, nabywano głównie na dostawy dla wojska gatunki gorsze płacono korzec 2-rzęd. po rs. 4.05—4.50, 4-rzęd. rs. 3.75—4.05. *Owies*: z powodu szczupłych dowozów (koleją 1500, na targ 600 korcy) i znacznego żądania głównie na dostawy dla wojska ceny znacznie się podniosły, płacono za pud po k. 75 (zeszł. tyg. k. 66) korzec 142 funt po rs. 2.85—3.15. *Tatarki* ceny spadły, przy dowozie koleją 600 korcy płacono po rs. 3.80—4.20. *Groch* polny (600 korcy koleją) do gotowania korzec rs. 3.75—4.50, cukrowy rs. 5—5.70, fasola do rs. 7.20. Ceny *mąki* pszenicy podniosły się o 15 żytniéj o 5 kop. na korcu.

Makuchy lniane przy dow. 600 ct. po rs. 2.25, rzepakowe przy dow. 700 ct. rs. 1.80.

Okowity cena hurtowa garnca rs. 1.33—1.36. *Łój* ukraiński po rs. 5.47½—5.50, barani laplata 5.25 na marzec.

Wiadomości bieżące.

Z Nowéj Aleksandrji (Puław) piszą do K. L.: Liczba zakładów fabrycznych w okolicy tutejszéj ciągle wzrasta:—oprócz ukończonych w budowie w r. 1871 i w ruch puszczonych, papierni w dobrach Mazanowie, wyrabiającéj bibułę i papier drukarski, oraz młyna wodnego perlakiem zwanego a wyrabiającego kaszę perłową—w roku zeszłym puszczono również w ruch, powiększoną gorzelnię w dobrach Kamień nad Wisłą, do 100 korcy ziemniaków dziennego zacieru i nowo wzniesiony młyn parowy. A teraz mieszkańcy bliscy Opola, obok wielu zwyczajnych młynów wodnych, mają obecnie w bliskiem od siebie położeniu, dwa olbrzymie tego rodzaju zakłady, to jest: młyn wodny amerykański we wsi Ruda, do dóbr Opole należący, znany z wyrobów swych i Lublinowi—i parowy w Kamieniu. W dobrach Polanówka, budowa terpentyniarni jest bliską ukończenia. W bliskości Nowéj Aleksandrji, w obrębie wsi Wólka Profecka, buduje się fabryka mączki ziemniaczanéj, która przed wiosną b. r. wykończoną i w ruch puszczoną być ma; mączka z téj fabryki Wisłą zagranicę spławianą będzie. A tak dotąd zasilaliśmy mieszkańców obcych krajów, naszem wyborowem drzewem, najcelniejszem ziarnem nadal zaś nawet ziemniakami w postaci mączki od nas zabieranemi, przemysł, ich wzbogacać będziemy.

Z Siedlec piszą do „Gaz. Pol.“ Od niedawnego czasu w mieście naszem zapanowała niezwykła dotąd działalność. Parę tygodni temu zebrano podpisy członków mającego powstać stowarzyszenia spożywczego pod nazwą „Korzyść.“ Ustawa opracowaną została podług warszawskiego Merkurego, płockiego, piotrkowskiego, oraz kilku zagranicznych stowarzyszeń. Ważną i dobrą przytem innowacją jest zaprowadzony w naszéj dopiero ustawie pierwszy raz artykuł o kredycie, na mocy którego członkowie mogą pobierać w sklepach stowarzyszenia towary na kredyt, nie przewyższający wszakże wkładki 10-ciu rubli. Dotychczas niema jeszcze pozwolenia władzy, żywimy jednak nadzieję, że w tych dniach ono nadejdzie. Oprócz tego kilku ludzi dobréj (woli (wychowańcy warszawskiego uniwersytetu), powzięło myśl urządzenia przez czas obecnego się postu odczytów publicznych z dziedziny ekonomji politycznéj, socjologji i nauk przyrodniczych. Odczyty te mają się odbywać co niedziela po cenach możebnie najniższych.

Dywidenda za rok 1872 od akcyj „Gdańskiego stowarzyszenia bankowego“—które utrzymuje ożywione stosunki z naszym placem, ustanowioną została na 14 tal., 12 srg. od akcji 200 - talarowej; przy uwzględnieniu różnych terminów i wniosków na te akcje odpowiada $8^3/_8$% w stosunku rocznym.

Ogłoszenia po obu stronach wejść do budynku powszechnéj wystawy wiedeń.kiéj r. 1873: Dyrekcja główna téjże wystawy, bacząc na ważność z ogłoszeń dla handlu i przemysłu, postanowiła dozwolić umieszczania różnych anonsów, po obu stronach pięciu głównych wejść do gmachu wystawy. Ogłoszenia takie mogą być malowane na ceracie, szkle i t. p., za stosowną opłatą.

W m. Widzach (guber. kowieńska, pow. nowoaleksandrowski) założ ne zostało towarzystwo wkładowo-pożyczkowe.

Kanał suezki w ciągu miesiąca stycznia r. b. przebyło 116 okrętów.

Koléj żelazna między Torunien a Inowrocławiem, skracająca znakomicie drogę do Poznania i Frankfurtu nad Odrą, wkrótce otwartą zostanie dla publicznego użytku.

Bezpośredni ruch towarowy między kolejami odesko-podolską a lwowsko-krakowską i krakowsko-wiedeńską, wkrótce zostanie otwarty.

W Częstochowie założoną została nowa fabryka papieru pakowego, któréj głównym materjałem surowym będzie słoma.

Losowania.

Losy bukaresztskie. D. 1 b. m. odbyło się ciągnienie pożyczki premiowéj m. Bukaresztu. Wylosowane zostały następujące serje: 268 373 457 506 537 713 739 884 921 1064 1129 1495 1654 1786 1962 1985 2045 2295 2702 2839 2863 3071 3373 3562 3606 3617 3893 4050 4119 4353 4360 4373 4497 4536 4597 4749 4819 4929 4977 5027 5217 5463 5518 5628 6108 6215 7256 7383 7387.

Główna wygrana **50,000** fr. padła na Nr. 96 ser. 4373; **10,000** fr. na Nr. 70 ser. 4977; **5,000** fr. na Nr. 57 ser. 7387.

Giełda Petersburska.	7 marca.	4 marca.
Weksle na Londyn 730 728[8] .	$32^3/_4$ $^{25}/_{32}$	$32^{11}/_{13}$ $^{23}/_{32}$
„ Amsterdam 3 m. . .	$164^5/_8$	$164^1/_2$
„ Hamburg 3 „ . .	$276^1/_2$	277
„ Paryż 3 „ . .	$347^1/_2$	347
5% Bilety Banku pań. 1 em. . .	95	95
5% „ „ 2 em. .	$94^1/_2$	$94^1/_2$
5% „ „ 3 em. . .	$94^3/_8$	$94^1/_4$
5a Pożyczka Stieglitza	$91^1/_2$	$91^5/_8$
5% Poż. pr. z r. 1864 1 em. . .	154	$153^1/_4$
5% „ „ „ 1866 2 em. . .	155	155
5% „ ros. ang. z r. 1870 .	-	—
5% Listy zastawne rosyjskie .	$107^1/_2$	$107^1/_2$
Akcje dróg żel. Wiel. Tow. . .	$139^1/_4$	139
Akcje dróg żel Warsz. Wiedeń.	$95^1/_4$	$95^1/_4$
„ „ „ , Terespol.	$115^1/_2$	$115^1/_2$
Obligacje dróg żel. Wielk. Tow.	$98^1/_2$	--
„ „ Mikołajewskiéj	$113^1/_4$	113
„ „ Terespolskiéj	—	—
Warszawski Bank Handlowy . .	358	358
„ „ Dyskontowy .	$288^1/_2$	288
Imperjały	602	602
Dyskonto	$6^1/_4$	$6^1/_4$
Odessa weksle na Londyn . .	$733.730^3/_4$	— —

DROGA ŻELAZNA WARSZAWSKO-TERESPOLSKA

Wykaz dochodów za m. styczeń 1873 roku.

1.	**Z ruchu osób**	**Rsr. 28,077 kop. 83½.**
2.	**Z przewozu towarów**	**„ 57,027 „ 02½.**
3.	**Dochody różne**	**„ 784 „ 83.**
		Razem Rsr. 85,889 kop. 69.
	W m. styczniu 1872 r. dochód wynosił	**„ 66,103 „ 81½**
	Zatém w roku 1873 więcéj	**Rsr. 19,785 kop. 87½.**

czyli 30%

(31—3—1).

GIEŁDA WARSZAWSKA.

WEKSLE.	Poniedz. d. 3 żądano	Poniedz. d. 3 płacono	Wtorek d. 4. żądano	Wtorek d. 4. płacono	Sroda d. 5. żądano	Sroda d. 5. płacono	Czwartek d. 6. żądano	Czwartek d. 6. płacono	Piątek d. 7. żądano	Piątek d. 7. płacono	Sobota d. 8. żądano	Sobota d. 8. płacono
Beriln 100 t. a vista	109,5	108,75	109,12 1/2	108,82 1/2	109,20	108,90	109,27 1/2	108,95 1/2	109,35	108,05	109,35	108,05
Gdańsk dito dito	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamburg 300 B. M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Londyn 1 ft. st. 3 miesiące	7,32	7,30	7,33	—	7,33	7,31	7,33	7,31	7,33	7,31	7,33	7,31
Paryż 300 franków 10 dni	87,30	87	87,30	—	87,45	87,15	87,45	87,15	87,45	—	87,45	87 15
Wiedeń 150 fl. 2 m.	99,60	99,30	99,60	99.30	99,67 1/2	—	99,75	9945	99,75	99,45	99,75	—
a vista	100,57 1/2	100,27 1/2	—		100,57 1/2	100,27 1/2	100,65	100,35	100,65	—	100.65	—
Petersburg 100 rs. 3 mies.	98,50	—	98,50		98,50		98,50		98,50	—	98,50	—
a vista	100,	—	100.	99,85	100,	—	103,	99,85	100,	99,85	100,	—
Moskwa 100 rs. 1 mies.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
AKCJE i OBLIGACJE.												
Akcje wielkiéj kompanji kolei żel. za 125 rs.	—	138,	—	138,	—	138,	—	138,	—	138,	—	138,50
4 1/2 % obl. dito 2000 fr. 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96,	—	—
Akcje kolei żel. Warsz. Wiedeń.	96	95	96	95	96	95	96	95	96,	95,	96	95,
Obl. drog. żel. Warsz. Wied. po 500 fr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83,	—	—
5% obl. Warsz. Wied. 100 tal.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103,	—	—
Akcje kolei żel. Warsz. Bydgosk. 100 rs.	72,50	—	72,50	72	72,50	72,25	72,50	72,25	73,	7250	73,	7250
„ „ „ „ 500 „	76,	—	76,	—	76,	—	76,	—	76,	—	76,	—
5% Akcje kolei żel. Warsz. Teresp.	116,50	—	116,50	—	116,50	—	116,50	—	116,50	—	116,50	—
Obligi „ „ „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106,50	—	—
5% Akcje „ „ Fabr. Łodzkiéj	105,50	—	105,50	—	105,50	—	105,50	104,50	106,	105,	106,	105,
Akcje B.H. W. z wpłatą 250	—	—	—	—	—	—	—	—	360,	—	—	—
„ B H. w Ł. rs. (250) z wp. 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Banku Dyskon. rs. (250)	291,	290,	291,	290,	—	—	290,	287,	290,	—	290,	289,
„ Warsz. Tow. ubez. od ogn. z wpł. 125 rs.	—	126,	—	126,	129,	126,	—	126,	—	127,	—	126,50
„ Tow. Łaz. Łaź. (excl div) 500 rs.	505,	—	—	—	—	—	—	—	505,	—	—	—
PAPIERY PUBLICZNE.												
Obligi skarbowe rs. 100	—	—	—	—	—	—	—	—	90	89,	—	—
„ cząstkowe złp. 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Certyfikaty Bankowe A. złp. 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111'	—	—
„ „ B. „ 200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51'	—	—
„ „ bezprocentowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34'	—	—
Dowody Komis. Likwid. 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80,	—	—
Listy zastawne 100 rs. 1-a serja	94,60	94,30	94,70	94,40	94,70	94,40	94,70	94,40	94,75	94,45	94,95	94,65
„ „ 100 „ 2-éj	93,40	93,10	93,45	93,15	93,55	93,25	93,75	93,45	93,75	93,45	93,95	93,65
„ „ nowe z r. 1869	93,40	93,10	93,45	93,15	93,55	93,25	93,75	93,45	93,75	93,45	93,95	93,65
Obligi Tow. Kred. Ziemsk. za 100 rs.	89,40	89,10	89,45	88,15	89,60	89,30	89,75	89,45	90,	89,70	90,05	89,75
Listy zastawne Miasta Warszawy	—	—	—	—	—	—	—	—	84,	83,50	84	83
4% Listy likwidacyjne	loso	wanie	loso	wanie	loso	wanie	77,10	78,80	79,25	78,95	79,20	78,90
5-ta pożyczka Rosyjska z r. 1864 Stieglitza	—	—	—	—		—	—	—	92,	91,	—	—
6 ta „ „ „ 1865 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5% Bilety Banku Państwa z r. 1860	95	—	95,	—	95,25	—	95	—	95,	—	95,	—
4% Metaliki za Luty	100,25	—	100,35	100,	—	—		—	—	100,	—	—
„ Sierpień	—	—	—	100,15	—	—	—		—	100,15	—	—
5% Pożyczka Rosyjska premjowa z r. 1864	153,	—	153,	—	153,25	—	153,	—	153,	—	154,	—
„ „ „ ostemplowana	153,	—	153,	—	153,25	—	153,	—	153,	—	154,	—
„ „ „ 1866	154,50	—	154,50	154,	154,57	—	154,75	—	154,50	—	155,	—
„ „ „ ostemplowana	154,50	—	154,50	154,	154,57	—	154,75	—	154,50	—	155,	—
5% Listy Zastawne Rosyjskie	508,25	—	108,25	—	107,75	—	107 75	—	107,75	—	108,75	—
MONETY i BANKNOTY.												
Półimperjał rs.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,	—	—
Dukaty holenderskie nowe „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,60	—	—
„ austrjackie „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pruskie bilety Kassowe „	—	—	—	—	—	—	—	—	110	—	—	—
Bilety bankowe austrjackie „	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	—	—

Wartość kuponu d. 8 b. m. Listów zastawnych starych 84 4/9 nowych 105 5/9, L. Z. m. Warszawy 218 1/18, listy likwid. 107 7/9, obligi skarb. 174 4/9, Poż. prem. 1 em 73 2/3, 2 em. 243 1/3.

Wydawcy **L. Redlich i A. Bachner.** Дозволено Цензурою. 27 Февраля (11 Марта) 1873 г. Redaktor **S. Czarnowski.**

w Drukarni S. Orgelbranda Synów, ulica Bednarska Nr. 20 nowy.